آقای وزیر

جایگاه وزارت

حسن ذاکری
دبیر آموزش و پرورش

سلام بر شما و سلام بر آموزش و پرورش و همکارانم
با سلام شروع کردم زیرا سکینه‌آور است و عامل ارتقا و آرزوی ما داشتن آموزش و پرورش کم‌چالش و سالم است.

واضح است که ملاقات با شما هر هفته امکان‌پذیر نیست، اما از این تریبون هر هفته شما ما را خواهید شنید. قرار است چند وقتی با جناب‌عالی گپی خودمانی داشته باشیم.

با بیش از ۳۰ سال تجربه در عرصه تعلیم و تربیت آمده‌ام برای بیان آنچه ما دیده‌ایم ولی شاید از نظر شما پنهان یا مغفول مانده باشد. آمده‌ام برای بیان فاصله آنچه می‌گویید و آنچه عمل می‌کنید. می‌نویسم برای بیان صداهایی که شنیده نمی‌شود. می‌خواهم آینه‌ای صادق باشم و رجای واثق دارم که آینه‌بودن و صداقت را می‌پسندید. از این تریبون با شخصیتی حقوقی صحبت می‌کنم که چالش‌هایی را از وزیر قبلی به ارث برده است و احتمالا برای وزیر بعدی به ارث خواهد گذاشت؛ چالش‌هایی در وزارتی وسیع به وسعت چندین وزارتخانه و قوه‌های اصلی مملکت. بر هیچ‌کس پوشیده نیست که می‌توان با جرئت بیان کرد وزارت آموزش و پرورش برآیند بیشتر وزارتخانه‌ها و قوه‌هاست؛ با کارکردی گاه پیشگیرانه و گاه پیشران و همیشه موفق. کدامین نهاد و سیستم و قدرت و نیرو را سراغ دارید که از برکه زلال وزارت شما بی‌نیاز باشد؟ می‌دانید که نقش اصلی راهبردی و کارکردی این عرصه را معلم بر عهده دارد. اگر این عنصر اصلی زنده، پویا و به‌روز بماند، فرزندان ایران می‌توانند هرکدامشان قاضی خود و جامعه باشند. آیا در این صورت کار قوه قضائیه کم‌حجم‌تر نمی‌شود و زندان‌ها کوچک‌تر نمی‌شوند؟

اگر معلم و مدرسه را نیک دریابیم، فراگیران ایران هرکدامشان بهداشت‌یار خود و جامعه می‌شوند و آن‌گاه هزینه‌های سنگین وزارت بهداشت و درمان تقلیل می‌یابد. این‌گونه نیست؟ معلم فارغ‌بال و مدرسه پویا، فرزندانی اصلاح‌شده تحویل جامعه می‌دهد تا زحمت پلیس خدوم کم شود. این‌گونه نیست؟ معلم و مدرسه پویا، فرهنگی می‌سازد که دیگر ترس از جنگ نرم و جنگ سخت از جامعه رخت بربندد و آن‌گاه معلم ما هم‌پایه سرداران و امیرانمان در دفاع از این کیان شریک خواهد بود و دیدیم که بمب اتم نتوانست ژاپن را از پای درآورد زیرا آموزش و پرورش خود را زنده نگه داشت. با اگرهایی این‌چنین می‌توان با جرئت بیان کرد که نقش آموزش و پرورش معادل نقش وزارتخانه‌های بهداشت، علوم، کشاورزی، نیرو، دفاع، رفاه و... خواهد بود. آقای وزیر شما فقط وزیر آموزش و پرورش نیستید؛ شما خود نخست‌وزیر کابینه‌ای کامل هستید. سردار و امیر لشکری هستید به بزرگی تاریخ با اسلحه‌هایی که انسان را زنده می‌کند.

به یاد داشته باشید که سرداران، سرباز شما هستند. کدام سلاح به قدرت قلم و گچ و ماژیک دستان معلم است؟ کدام سیبل به امنیت تخته‌سیاه و وایت‌برد کلاس درس است؟ غیر از مدرسه کدام میدان جنگ است که در آن جهل می‌میرد؟

آقای وزیر، کثرت همکاران شما، کثرت بودجه مادی و معنوی را می‌طلبد. هرگز خود را با وزارت نفت، مخابرات، نیرو و... مقایسه نکنید. با شنیدن واژه تولید به خود ببالید. تولید در آموزش و پرورش منشأ تولید ناخالص و خالص ملی است. قوت و ضعف در مراکز و نهادهای تولیدی ریشه در قلم معلم دارد. شما تولید آشکار و پنهان را مدیریت می‌کنید.

حال صادقانه بفرمایید تاکنون کدام وزیر خواسته یا توانسته است در این اندازه و قامت حضور مدیریتی داشته باشد؟

لطفا بیایید از این شماره دوشادوش هم چالش‌ها را ببینیم و راهکارها را بیابیم و اهم را بر مهم ترجیح دهیم. چالش‌ها فراوان‌اند؛ چالش در جذب نیرو، نوع استخدام، انتصابات، توزیع نیروها، نوع مدیریت، استحاله‌های سیاسی، سرانه مدارس، کیفیت و کمیت کتب آموزشی، برنامه‌ریزی‌های آموزشی و فرهنگی، کیفیت آموزشی، کیفیت پرورشی، جایگاه معلم، حقوق و معیشت و رفاهیات و... آن‌قدر حجیم است که اگر بگویم، مثنوی هفتاد مَن کاغذ شود.

قرار است در هر یادداشت، هر چالش یک کلیدواژه باشد تا آنچه نادیدنی است، ببینیم.

نقش استارتاپ‌های محلی در احیای اقتصاد شهرهای کوچک ایران

بذرهای امید در خاک حاصلخیز حاشیه‌ها

رحمت‌الله دریجانی

در روزگاری که اقتصاد ایران زیر فشار تورم، محدودیت‌های بین‌المللی و چالش‌های ساختاری نفس می‌کشد، شهرهای کوچک چون گنج‌هایی پنهان در گوشه‌وکنار این سرزمین آماده‌اند تا نقشی کلیدی در بازسازی اقتصادی ایفا کنند. این مناطق، با منابع طبیعی غنی، نیروی انسانی مشتاق و نیازهای بومی تعریف‌شده، بستری بکر برای نوآوری و کارآفرینی فراهم می‌کنند. در این میان، استارتاپ‌های محلی، به‌مثابه پیشگامان چابک اقتصاد نوین، می‌توانند این ظرفیت‌های نهفته را به جریان‌های پویای اقتصادی تبدیل کنند. اما چگونه می‌توان این پتانسیل را شکوفا کرد؟ چه موانعی بر سر راه است و چه راهبردهایی می‌تواند این مسیر را هموار کند؟ این نوشتار تلاش دارد با نگاهی موشکافانه و راهگشا، به این پرسش‌ها پاسخ دهد.

چرا شهرهای کوچک؟ ظرفیتی فراتر از حاشیه

شهرهای کوچک ایران که بخش قابل‌توجهی از جمعیت کشور را در خود جای داده‌اند، اغلب از نظر اقتصادی نادیده گرفته شده‌اند. بااین‌حال، این مناطق از مزیت‌هایی برخوردارند که در کلان‌شهرها کمتر یافت می‌شود: هزینه‌های پایین تولید، دسترسی به منابع خام و نیروی کار محلی و بازارهایی با نیازهای مشخص و کمتر رقابتی. برای نمونه، یک استارتاپ در حوزه صنایع دستی می‌تواند با بهره‌گیری از مهارت‌های بومی و اتصال به بازارهای دیجیتال، محصولی منحصربه‌فرد را به مشتریان داخلی و خارجی عرضه کند. یا استارتاپی در بخش کشاورزی می‌تواند با فناوری‌های نوین، بهره‌وری را افزایش دهد و محصولات را مستقیم به مصرف‌کنندگان برساند. این ظرفیت‌ها، اگر به‌درستی هدایت شوند، نه‌تنها اقتصاد محلی را تقویت می‌کنند، بلکه با کاهش مهاجرت به شهرهای بزرگ، به تعادل منطقه‌ای و توسعه پایدار کمک می‌رسانند.

موانع پیش‌رو: چالش‌هایی که باید بر آنها فائق آمد

با وجود این فرصت‌ها، استارتاپ‌های محلی با دشواری‌های متعددی روبه‌رو هستند که مانع از تحقق کامل ظرفیت‌هایشان می‌شود. نخست، زیرساخت‌های دیجیتال ناکافی است. دسترسی به اینترنت پرسرعت و پلتفرم‌های ابری در بسیاری از مناطق محدود است و این امر، توانایی استارتاپ‌ها برای رقابت در اقتصاد دیجیتال را تضعیف می‌کند. دوم، دسترسی به منابع مالی چالش‌برانگیز است. نظام بانکی ایران که عمدتا بر پروژه‌های بزرگ و کم‌ریسک متمرکز است، کمتر به کسب‌وکارهای نوپا توجه نشان می‌دهد. سرمایه‌گذاران خصوصی نیز تمایل دارند منابع خود را به استارتاپ‌های مستقر در مراکز بزرگ شهری اختصاص دهند. سوم، کمبود مهارت‌های تخصصی مانعی جدی است. بسیاری از جوانان در این مناطق به آموزش‌های لازم در زمینه‌هایی مانند فناوری اطلاعات، بازاریابی دیجیتال یا مدیریت کسب‌وکار دسترسی ندارند. در نهایت، قوانین و مقررات پیچیده، از جمله مالیات‌های سنگین و فرایندهای بوروکراتیک، انگیزه کارآفرینان را کاهش می‌دهد. این موانع، هرچند دشوار، با برنامه‌ریزی دقیق و همکاری‌های هدفمند قابل رفع‌اند.

راهبردهای پیشنهادی: نقشه‌ای برای تحول

برای تبدیل شهرهای کوچک به کانون‌های نوآوری و رشد اقتصادی، مجموعه‌ای از راهبردهای عملی و هماهنگ ضروری است. این راهبردها با الهام از تجارب موفق جهانی و سازگار با واقعیت‌های ایران، به شرح زیر ارائه می‌شوند:

۱- تقویت زیرساخت‌های دیجیتال

گسترش دسترسی به اینترنت پرسرعت و پلتفرم‌های ابری باید در اولویت سیاست‌گذاری‌ها قرار بگیرد. تجربه کشورهایی مانند کره جنوبی که با سرمایه‌گذاری در دیجیتالی‌سازی مناطق حاشیه‌ای، دسترسی ۹۵ درصدی به اینترنت پرسرعت را محقق کرد، می‌تواند الگویی کارآمد باشد. در ایران، همکاری دولت و بخش خصوصی می‌تواند هزینه‌های این زیرساخت‌ها را کاهش دهد و استارتاپ‌ها را به ابزارهای مدرن مجهز کند.

۲- تأمین مالی هدفمند

ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر با تمرکز بر مناطق کمترتوسعه‌یافته، می‌تواند جریان مالی موردنیاز استارتاپ‌ها را تأمین کند. این صندوق‌ها می‌توانند با مشارکت نهادهای دولتی، خیرین محلی و سرمایه‌گذاران خصوصی شکل گیرند. برای نمونه، هند با «صندوق استارتاپ‌های روستایی» توانست نرخ موفقیت کسب‌وکارهای نوپا را به‌طور قابل‌توجهی افزایش دهد.

۳- آموزش و توانمندسازی

راه‌اندازی مراکز آموزش دیجیتال در مناطق کوچک با تمرکز بر مهارت‌های موردنیاز اکوسیستم استارتاپی، از جمله برنامه‌نویسی، تحلیل داده و مدیریت کسب‌وکار، ضروری است. این مراکز می‌توانند با همکاری دانشگاه‌ها و پلتفرم‌های آموزش آنلاین، برنامه‌های کاربردی و کوتاه‌مدت ارائه دهند. تجربه آفریقای جنوبی در تربیت نیروی انسانی برای استارتاپ‌ها نشان داد که چنین برنامه‌هایی می‌توانند تحولی عمیق ایجاد کنند.

۴- اصلاحات قانونی و مقرراتی

ساده‌سازی قوانین مالیاتی، اعطای معافیت‌های مالیاتی موقت به استارتاپ‌های نوپا و کاهش موانع بوروکراتیک می‌تواند انگیزه کارآفرینی را تقویت کند. ترکیه با اجرای برنامه‌های مشابه، توانست تعداد استارتاپ‌های مناطق محروم خود را در مدتی کوتاه چند برابر کند.

۵- شبکه‌سازی و همکاری

ایجاد هاب‌های استارتاپی منطقه‌ای که کارآفرینان، دانشگاه‌ها و کسب‌وکارهای محلی را به هم متصل کنند، می‌تواند تبادل دانش و منابع را تسهیل کند. این هاب‌ها همچنین می‌توانند به‌عنوان دروازه‌ای برای ورود استارتاپ‌ها به بازارهای جهانی عمل کنند و آنها را به سرمایه‌گذاران بین‌المللی معرفی کنند.

چشم‌انداز: بازتعریف آینده اقتصاد ایران

با اجرای این راهبردها، شهرهای کوچک ایران می‌توانند به اکوسیستم‌هایی پویا برای نوآوری و کارآفرینی تبدیل شوند. تصور کنید مناطقی که امروز با چالش‌های اقتصادی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، در آینده‌ای نه‌چندان دور به مراکز تولید محصولات دیجیتال، خدمات گردشگری نوین یا صنایع خلاق بدل شوند. این تحول، افزون بر بهبود معیشت ساکنان، با کاهش فشار بر کلان‌شهرها، به تعادل منطقه‌ای و توسعه پایدار منجر خواهد شد. فراتر از آن، موفقیت استارتاپ‌های محلی می‌تواند ایران را به‌عنوان یک بازیگر نوظهور در اقتصاد دیجیتال جهانی معرفی کند.

نتیجه‌گیری: زمان عمل فرا رسیده است

استارتاپ‌های محلی، فراتر از یک ابزار اقتصادی، نمادی از خلاقیت و امیدند. آنها می‌توانند با شکوفاسازی ظرفیت‌های شهرهای کوچک، آینده‌ای روشن‌تر برای اقتصاد ایران رقم بزنند. تحقق این چشم‌انداز نیازمند عزمی ملی و همکاری میان دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی است. اکنون، بیش از هر زمان، فرصت آن است که با سرمایه‌گذاری هوشمند و اصلاحات ساختاری، این بذرهای امید را به درختی تناور تبدیل کنیم.

آیا تهران بر مدار تدبیر حرکت می‌کند؟

مجید توکلی

رابطه ایران و ایالات متحده آمریکا، یکی از پرچالش‌ترین و پرابهام‌ترین محورهای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در چهار دهه اخیر بوده است. اما اکنون، با تغییرات جدی در موازنه قدرت جهانی، بازتعریف نقش آمریکا در خاورمیانه و هم‌زمان با فشارهای اقتصادی داخلی، این پرسش بیش از هر زمان دیگری ذهن جامعه، نخبگان و سیاست‌ورزان را به خود مشغول کرده است: آیا ایران خواهد توانست از مذاکرات با آمریکا پیروز بیرون آید؟ و اساسا توافقی در راه است؟

در دنیای مدرن، دیپلماسی دیگر ابزاری صرفا برای حل منازعات نیست، بلکه تجلی عقلانیت و راهی برای تحکیم منافع ملی است. آنچه کشورهای قدرتمند را از دیگران متمایز می‌کند، توان چانه‌زنی هوشمندانه در میز مذاکرات است، نه احساسات‌گرایی. ایران اگر بتواند با درایت، انسجام داخلی و رویکردی چندجانبه‌نگر وارد میدان شود، نه‌تنها می‌تواند از مذاکرات با آمریکا سربلند بیرون بیاید، بلکه می‌تواند امتیازاتی فراتر از توافقات پیشین کسب کند. آمریکا، به‌ویژه پس از انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴، در پی آرام‌سازی پرونده‌های پرهزینه سیاست خارجی خویش است. با شکست استراتژی‌های فشار حداکثری و ناتوانی در مهار بازیگران منطقه‌ای، واشنگتن به‌خوبی درک کرده که استمرار تقابل با تهران، نه‌تنها پرهزینه است، بلکه راهی برای برون‌رفت از بحران‌های خاورمیانه فراهم نمی‌آورد. در نتیجه، انگیزه‌ای جدی برای بازگشت به میز مذاکره دارد؛ حتی در چارچوبی غیررسمی یا محدود. پاسخ به این سؤال که آیا ایران آماده است یا نه؟ بستگی مستقیم به اراده سیاسی در داخل کشور دارد. ایران در موقعیتی حساس قرار دارد؛ دیپلماسی می‌تواند نه‌تنها روزنه‌ای برای تنفس اقتصادی باشد، بلکه فرصت بازیابی سرمایه اجتماعی را نیز فراهم آورد. اما شرط این اتفاق، تصمیمی کلان برای بازتعریف استراتژی مقاومت است؛ مقاومتی منعطف و هدفمند. آنچه می‌تواند منجر به توافقی پایدار شود، نه صرفا نشستن بر سر میز مذاکره، بلکه دستیابی به درکی مشترک از نقاط تعارض و منافع متقابل است. تا زمانی که هر دو طرف در پی تحمیل اراده و حفظ برتری مطلق باشند، توافقی جامع حاصل نخواهد شد. اما اگر دو طرف بپذیرند که بدون تعامل نمی‌توان به ثبات در منطقه و آرامش در اقتصاد رسید، آن‌گاه زمینه برای یک توافق حتی گام‌به‌گام فراهم خواهد شد. مسئله امروز ایران، نه صرفا توافق‌کردن یا توافق‌نکردن، بلکه کیفیت توافق و میزان بهره‌مندی از آن است. در جهانی که قدرت در حال بازتعریف‌شدن است، هرگونه تعامل باید از موضع تدبیر، عزت و واقع‌گرایی باشد. توافق اگر در خدمت توسعه ملی، ثبات منطقه‌ای و تقویت اقتدار داخلی باشد، نه‌تنها آری، بلکه ضرورتی تاریخی است. اما توافقی که صرفا برای کاستن از فشار و بدون آینده‌نگری امضا شود، به همان اندازه می‌تواند خطرناک و آسیب‌زا باشد. در پایان، شاید بهترین پاسخ به پرسش توافق با آمریکا، آری یا خیر؟ این باشد: توافق، اگر از موضع عقلانیت و منافع ملی باشد، قطعا آری. و شواهد نشان می‌دهد ایران در این دوره از گفت‌وگوها با تم تدبیر پای میز مذاکرات نشسته است.

خبرخوان

ثبت و غربالگری ۱۰ بیماری

ایسنا: مدیرکل مرکز مدیریت بیماری‌های غیرواگیر وزارت بهداشت با بیان اینکه ثبت اطلاعات ۱۰ بیماری را در دستور کار قرار داده‌ایم، گفت: «ثبت آمار و ارقام به سیاست‌گذاران کمک می‌کند درباره چگونگی کنترل بیماری‌ها تصمیم‌گیری کنند». جعفر جندقی با بیان اینکه ۱۲ تا ۱۳ پروژه برای بیماری‌های غیرواگیر در نظر گرفته‌ایم، گفت: «ثبت و غربالگری ۱۰ بیماری مانند دیابت، فشارخون، بیماری‌های مزمن تنفسی، سرطان‌های پستان، دهانه رحم و روده بزرگ و افزایش چربی خون را در دستور کار قرار داده‌ایم تا بتوانیم وضعیت این بیماری‌ها را در نظر بگیریم. آمار و اطلاعات مربوط به بیماری‌ها را می‌توانیم از منابع مختلف مانند سیستم بهداشتی و درمانی، بیمه‌ها و بخش خصوصی به دست آوریم». او گفت: «وزارت بهداشت با ثبت ۱۰ بیماری به دنبال یکپارچه‌سازی منابع آماری نیست، بلکه تبادل اطلاعات را در کانون توجه قرار داده و داشبوردهایی برای منابع آماری در نظر گرفته است. اگرچه اطلاعات مربوط به بیماری‌ها در کشور ثبت می‌شود ولی در نظر داریم اطلاعات مربوط به ۱۰ بیماری را به صورت به‌روزشده و دقیق‌تر انجام دهیم». او ادامه داد: «ثبت اطلاعات بیماری‌ها به صورت به‌روزشده و دقیق‌تر مستلزم همکاری مجموعه‌های دیگر است. ثبت آمار و ارقام به سیاست‌گذاران کمک می‌کند درباره سیاست‌ها تصمیم‌گیری کرده و بیماری‌ها را کنترل کنند. هنگامی که از سیستم ثبت اطلاعات بیماری‌ها برخوردار باشیم، مبتلایان به بیماری‌ها را شناسایی کرده و خدمات درمانی و توان‌بخشی را برای آنها ارائه می‌دهیم».

شناسایی ۸۵۰ هزار شرکت صوری و کاغذی

رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور از شناسایی ۸۵۰ هزار شرکت به عنوان شرکت‌های صوری و کاغذی خبر داد و گفت: «از قانون‌گذار انتظار داریم در اصلاح و بازنگری قانون تجارت به‌ویژه در زمینه ثبت شرکت‌ها با جدیت ورود کند». حسن بابایی ادامه داد: «امیدواریم با الکترونیکی‌شدن اشخاص حقوقی و پایش مستمر آنها، همچنین دسترسی که به مراجع ذی‌صلاح خواهیم داد، موضوع شرکت‌های صوری و کاغذی را در عمل منتفی کنیم». رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: «در سال گذشته، پلمب الکترونیکی دفاتر تجاری انجام شد که کار بسیار خوبی بود. یکی از تکالیفی که در برنامه هفتم پیشرفت تصریح شده بود، پلمب الکترونیک دفاتر تجاری بود».

جدول ۵۰۶۵ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- رونوشت- حائل در مقابل خطر- دارای پایین‌ترین نقطه جوش در میان عناصر است ۲- از تیم‌های فوتبال باشگاهی اسپانیا- قطار برقی شهری ۳- غذای خرگوش- نمای ساختمان- حرف ندا ۴- از پرسنل زحمتکش کادر درمان- ترشحات زلال دستگاه گوارش در دهان- حسد ۵- مقابل عمدی- شریک زندگی- ستمگر دوران زندگی امام هادی(ع) ۶- مؤسسه پولی- گازی قابل اشتعال- لشکر مخلص خداست ۷- رودی در فرانسه- میمنت- بلندمرتبه ۸- ریشه- سرکرده- احترام- نام آذری ۹- از القاب اشرافی زنان اروپایی- فراموشکار- کاشتنی انفجاری ۱۰- دارای مقام و منزلت- فراوان- زشت و ناپسند ۱۱- نویسنده فرانسوی نمایش‌نامه خسیس- فرستاده خدا- مجوز ورود به سینما ۱۲- منجمد- تنگ‌چشم- ورم غده‌های بزاقی بناگوش ۱۳- ورزش پایه- جانور کیسه‌دار درختی استرالیا- ایستاده ۱۴- زینت‌دادن- کارگردان مجموعه تلویزیونی ماندگار هزاردستان ۱۵- درخت جوان- داغ و سوزان- مقام و رتبه

عمودی:

۱- گیره کاغذ- از اماکن دیدنی و گردشگری شهر رشت ۲- ستون بدن- زاهد گوشه‌نشین و تارک دنیا- عارضه شکننده‌شدن مو ۳- سوارکار ماهر- نقاش نامدار اسپانیایی- یک و یک ۴- کاری که به‌طور معمول و مکرر انجام می‌شود- نوعی طاق در فضای معماری- بی‌حال ۵- جایگزین گیاهی گوشت- پیشوای دینی مسیحیان- سستی ۶- نورگیر ساختمان- موی بلند- همان سانتی‌متر است ۷- شهر آستان حضرت عبدالعظیم(ع)- از ابزارهای ورودی کامپیوتر- اثر تربیتی ژان ژاک روسو ۸- کنایه از آماده‌شدن برای سفر است- واحد زمانی صنعتی برای سنجش هزینه‌ها و دستمزدها ۹- چند وزیر- نگهبان- قدم یکپا ۱۰- تکیه‌کردن- تازه بالغ شده- بی‌بندوبار ۱۱- نویسنده- فرمانده- آبادی در کویر ۱۲- سگ بیمار- رایانه لوحه‌ای- عظمت ۱۳- شگرد- چند رئیس- یک‌هزارم متر ۱۴- به طور پنهانی و مخفیانه- بهره هوشی- کلاه الف ۱۵- بهترین بازیکن تاریخ بسکتبال جهان- مقابل تشویق

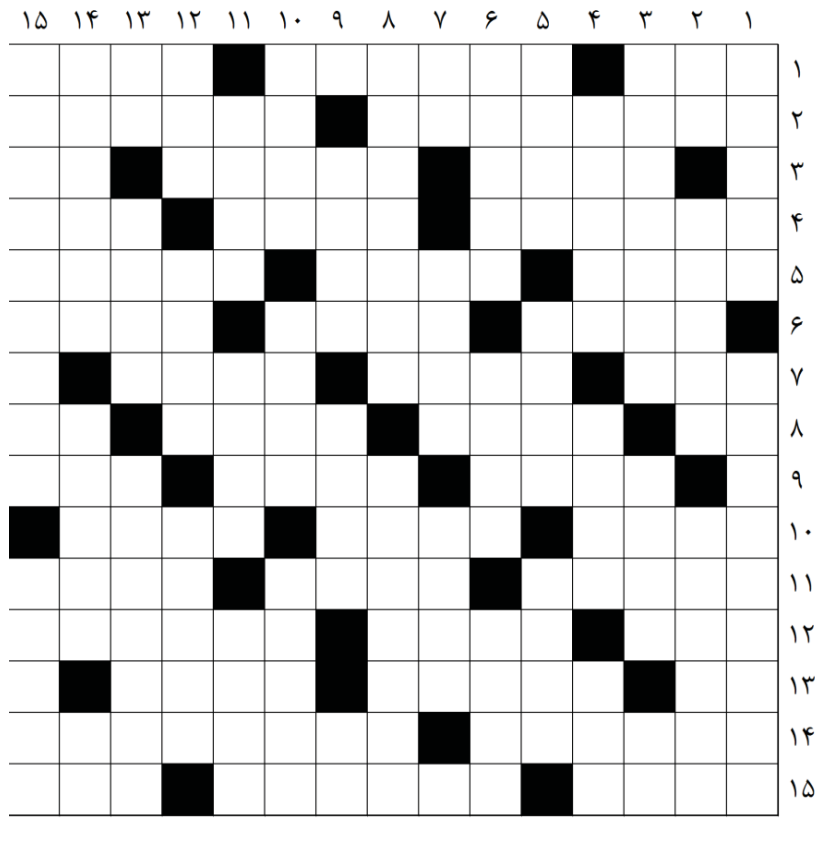

حل سودوکو ۴۰۶۰

۶	۹	۱	۲	۳	۸	۷	۴	۵
۲	۳	۴	۷	۹	۵	۱	۸	۶
۷	۸	۵	۶	۱	۴	۳	۲	۹
۱	۲	۷	۳	۶	۹	۸	۵	۴
۹	۴	۶	۸	۵	۷	۲	۳	۱
۸	۵	۳	۴	۲	۱	۶	۹	۷
۳	۶	۹	۱	۴	۲	۵	۷	۸
۴	۱	۸	۵	۷	۳	۹	۶	۲
۵	۷	۲	۹	۸	۶	۴	۱	۳

۶	۸	۵	۳	۱	۹	۲	۷	۴
۷	۱	۲	۶	۵	۴	۸	۳	۹
۳	۹	۴	۸	۷	۲	۵	۱	۶
۴	۶	۳	۱	۸	۵	۹	۲	۷
۱	۵	۷	۹	۲	۳	۶	۴	۸
۸	۲	۹	۴	۶	۷	۳	۵	۱
۵	۴	۶	۷	۳	۸	۱	۹	۲
۲	۷	۱	۵	۹	۶	۴	۸	۳
۹	۳	۸	۲	۴	۱	۷	۶	۵

حل جدول ۵۰۶۴

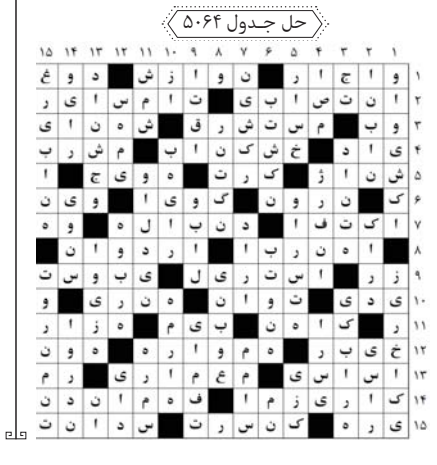

سودوکو سخت ۴۰۶۱

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۹	۷				۱	۴	
			۲	۷		۸		
۸		۲			۹			
	۳				۶	۹		
۶				۲				۵
		۵	۹				۸	
			۷			۲		۱
		۶		۱	۳			
	۷	۱				۳	۵	

سودوکو ساده ۴۰۶۱

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۷	۲	۱					۵	
	۸		۲	۹				
	۹			۱				
	۳				۵	۴	۹	
		۲	۴	۳	۹	۵		
	۵	۹	۷				۲	
				۷			۴	
				۸	۴		۷	
	۴					۶	۱	۳